

УДК 351.95: 342.7

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-2\(42\)-180-190](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-2(42)-180-190)

Пригожин Андрій Олександрович здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, тел.: (096) 286-48-92, <https://orcid.org/0009-0000-2408-522X>

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕХАНІЗМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Анотація. Формування та розвиток доступу до публічної інформації є однією з ключових умов функціонування демократичного суспільства. Актуальність дослідження зумовлена зростаючим суспільним запитом на відкритість інформації, необхідністю підвищення прозорості діяльності органів влади, зміцнення демократичних цінностей та забезпечення реалізації прав громадян.

Стаття присвячена аналізу теоретичних засад механізмів забезпечення доступу до публічної інформації, визначенню їх ключових характеристик, принципів функціонування та значення для розвитку публічного управління. Дослідження спрямоване на визначення основних напрямів забезпечення права на доступ до інформації у зв'язку з необхідністю підвищення інформаційної безпеки та захисту суспільних інтересів.

У статті розглядається забезпечення доступу до інформації як фундаментальне право людини, гарантоване національними та міжнародними нормативно-правовими актами. Аналізуються основні складові механізмів забезпечення доступу до інформації: правове регулювання, процедурні аспекти, технологічні інструменти, моніторинг і контроль за дотриманням прав на інформацію. Особливу увагу приділено інформації з обмеженим доступом (конфіденційній, таємній та службовій) та аспектам її регулювання відповідно до законодавства України.

Також стаття порушує питання інформаційної безпеки під час війни. Зокрема, розглянуто вплив надмірного інформаційного навантаження на психологічний стан громадян, боротьбу з дезінформацією, важливість забезпечення достовірності даних, розвиток інформаційної грамотності та впровадження заходів психологічної підтримки.

Автори наголошують, що доступ до інформації виконує подвійну роль: він є інструментом забезпечення прав громадян та механізмом ефективного функціонування органів влади. У статті обґрунтовано необхідність вдосконалення нормативно-правової бази, оптимізації управлінських інструментів і формування культури інформаційної відкритості для забезпечення балансу між прозорістю та захистом приватних інтересів.

Ключові слова: доступ до публічної інформації, інформаційна безпека, прозорість, конфіденційна інформація, публічне управління, механізми.

Prigozhin Andriy Alexandrovich a postgraduate student, specialty 281 "Public Management and Administration" of the Dnipro State Agrarian and Economic University, Dnipro, tel.: (096)286-48-92, <https://orcid.org/0009-0000-2408-522X>

THEORETICAL PRINCIPLES OF MECHANISMS FOR ENSURING ACCESS TO PUBLIC INFORMATION

Abstract. The formation and development of access to public information is one of the key conditions for the functioning of a democratic society. The relevance of the study is due to the growing public demand for openness of information, the need to increase the transparency of government activities, strengthen democratic values and ensure the implementation of citizens' rights.

The article is devoted to the analysis of the theoretical foundations of mechanisms for ensuring access to public information, determining their key characteristics, principles of functioning and significance for the development of public administration. The study is aimed at determining the main directions of ensuring the right to access to information in connection with the need to increase information security and protect public interests.

The article considers the right to access to information as a fundamental human right guaranteed by national and international regulatory legal acts. The main components of mechanisms for ensuring access to information are analyzed: legal regulation, procedural aspects, technological tools, monitoring and control over compliance with the rights to information. Special attention is paid to information with limited access (confidential, secret and official) and aspects of its regulation in accordance with the legislation of Ukraine.

The article also raises the issue of information security during war. In particular, the impact of excessive information overload on the psychological state of citizens, the fight against disinformation, the importance of ensuring the reliability of data, the development of information literacy and the implementation of psychological support measures are considered. The authors emphasize that access to information plays a dual role: it is a tool for ensuring the rights of citizens and a mechanism for the effective functioning of government bodies. The article substantiates the need to improve the regulatory framework, optimize management tools and form a culture of information openness to ensure a balance between transparency and the protection of private interests.

Keywords: access to public information, information security, transparency, confidential information, public administration, mechanisms.

Постановка проблеми. Формування та розвиток доступу громадськості до публічної інформації є однією з ключових умов функціонування демокра-

тичного суспільства. Багато вчених приділяють увагу цій темі, адже ефективне публічне регулювання доступу до інформації сприяє підвищенню прозорості, підзвітності органів влади та забезпечує реалізацію основоположних прав громадян.

Актуальність дослідження зумовлена зростаючим суспільним запитом на відкритість інформації, що стає важливим інструментом громадського контролю, розвитку правової держави та формування довіри до влади. Водночас, розвиток сучасних технологій створює нові виклики та можливості для вдосконалення механізмів доступу до інформації, вимагаючи чіткого правового регулювання та адаптації до міжнародних стандартів.

Недосконалість існуючих механізмів доступу до публічної інформації, зокрема отримання достовірної та повної інформації, вимагає глибокого теоретичного обґрунтування та практичних рішень. Дослідження в цій сфері є важливими для забезпечення прозорості публічного управління, зміцнення демократичних цінностей, розробку ефективних управлінських інструментів, оптимізацію нормативно-правової бази та формування культури інформаційної відкритості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання доступу до публічної інформації розглядаються в багатьох наукових працях та аналітичних працях громадських організацій. Так, теоретичні та практичні питання доступу до публічної інформації були розглянуті в працях В. Брижко, М. Демкова, Р. Калюжного, І. Кульчія, А. Марущака, Т. Олексіюк та інших.

Мета статті. Метою статті є дослідження теоретичних основ механізмів забезпечення доступу до публічної інформації, визначення їх ключових характеристик, принципів функціонування та значення для розвитку публічного управління.

Виклад основного матеріалу. Право на доступ до інформації є одним із фундаментальних прав людини, яке гарантує можливість отримувати, використовувати та поширювати інформацію, що має суспільне значення. Це право закріплено в багатьох нормативно-правових актах національного та міжнародного значення.

Унікальна природа інформації, як особливого ресурсу, визначає розвиток суспільства та його діяльність і зумовлює необхідність створення ефективних механізмів для забезпечення доступу до неї. Інформація виступає не лише засобом комунікації, але й важливим елементом прийняття рішень, контролю та реалізації прав і свобод.

Ця специфіка вимагає формування багаторівневої системи регулювання, яка враховує інтереси та потреби різних суб'єктів: громадян, юридичних осіб, органів державної влади. Така система повинна забезпечувати доступ до публічної інформації, з одного боку та одночасно гарантувати захист конфіденційних і приватних даних, з іншого.

Питання доступу до інформації регулюються низкою нормативних документів серед яких: Закон України «Про інформацію», «Про доступ до

публічної інформації», «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах», а також великою кількістю інших нормативних документів.

Розробка та впровадження механізмів доступу до інформації включає такі основні складові:

- визначення прав і обов'язків усіх учасників інформаційних відносин;
- регламентацію процедур надання інформації органами влади;
- впровадження технологій, що сприяють оперативному та зручному доступу до інформації (електронні платформи, відкриті дані тощо);
- моніторинг і контроль дотримання прав на доступ до інформації.

Ми погоджуємося із думкою Марущак А., що поняття «доступу до інформації» можна трактувати з суб'єктивної та об'єктивної точки зору. З об'єктивної точки зору, під доступом до інформації розуміють правові норми, які регулюють суспільні інформаційні відносини, надаючи можливість учасникам отримувати інформацію для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів, виконання завдань і функцій [7].

Доступ до інформації, зокрема з суб'єктивної точки зору, можна розглядати як гарантовану можливість для фізичних осіб, юридичних осіб та органів державної влади отримувати необхідну інформацію для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів. Водночас він передбачає забезпечення виконання завдань і функцій, покладених на суб'єктів публічного управління, за умови дотримання балансу інтересів [14]. Такий підхід наголошує на важливості правового регулювання, яке забезпечує доступ до інформації, не порушуючи прав і законних інтересів інших осіб. Це стосується як громадян, так і юридичних осіб, чії права на захист інформації, конфіденційність або комерційну таємницю також мають бути дотримані.

Що стосується права суб'єктів інформаційних відносин на доступ до інформації, то воно регулюється Законом України «Про інформацію» та передбачає можливість одержання, використання, поширення та зберігання інформації. Важливим аспектом є вільне отримання інформації в усному або письмовому вигляді за інформаційними запитами або зверненнями громадян, яка необхідна для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів, виконання завдань і функцій [10]. Звідси випливає, що таке суб'єктивне право учасників інформаційних відносин в першу чергу стосується відкритої інформації з вільним доступом. Це означає, що таку інформацію можна вільно отримувати, використовувати, поширювати та зберігати.

Це підтверджує, що доступ до інформації є важливим компонентом системи публічного управління, який забезпечує баланс між інтересами всіх учасників інформаційних правовідносин.

Таким чином, доступ до публічної інформації виконує подвійну роль:

1. **інструмент забезпечення прав і свобод громадян** – сприяє прозорості діяльності органів влади, контролю за їх рішеннями та ефективній реалізації правових гарантій;

2. механізм виконання функцій органів влади – дозволяє забезпечити оперативність, обґрунтованість та ефективність управлінських рішень у публічній сфері.

Право на доступ до інформації забезпечує отримання особами необхідної інформації безпосередньо від органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо їх діяльності та персональних даних про себе. Це передбачає доступ до офіційної інформації та даних, якими володіють приватні юридичні особи. Свобода доступу до інформації передбачає можливість вільного пошуку та отримання будь-якої інформації із загальнодоступних джерел, доступ до інформації про дії влади (в інтерпретації представників ЗМІ), доступ до наукових праць, художніх творів, фільмів, комунікацій тощо [14].

Доцільно погодитися з Марущак А. про те, що реалізація права громадян на інформацію, закріпленого в Конституції України, може бути обмежена законом [7]. Перелік підстав для обмеження доступу до інформації є вичерпним і наведено в Законі України «Про доступ до публічної інформації» [11].

Окремі дослідники виділяють активний та пасивний доступ до публічної інформації. Активний доступ до публічної інформації відкриває можливість безпосереднього ознайомлення з інформацією органів виконавчої влади. До процедури активного доступу до інформації органів виконавчої влади відносять такі форми доступу:

- 1) направлення громадянами запиту до органів виконавчої влади про надання інформації;
- 2) відвідування відкритих робочих засідань органів влади;
- 3) доступ до відкритих архівів офіційної інформації органів виконавчої влади.

До процедури пасивного доступу відносять поширення інформації у засобах масової інформації, випуск спеціалізованих брошур і збірників, розміщення інформації в Інтернеті, розміщення інформації на стендах офіційної інформації в приміщеннях, де розташовані органи виконавчої влади [3].

Під час війни з'явилися нові виклики, в результаті чого доводиться постійно вирішувати поширення якої інформації загрожуватиме життю і здоров'ю людей, територіальній цілісності держави. На початку повномасштабного вторгнення частина розпорядників вчинили за принципом “все, що ви скажете, буде використано проти вас” і цілковито заблокували доступ до інформації (офіційні веб-сайти, набори відкритих даних, відстрочки до перемоги). Упродовж певного часу після повномасштабного вторгнення в Україну з боку росії ситуації повільно покращується, але нерозв'язаних проблем ще чимало [2].

В ході проведеного дослідження встановлено, що існують наступні види інформації в залежності від джерела, способу отримання (рис. 2).

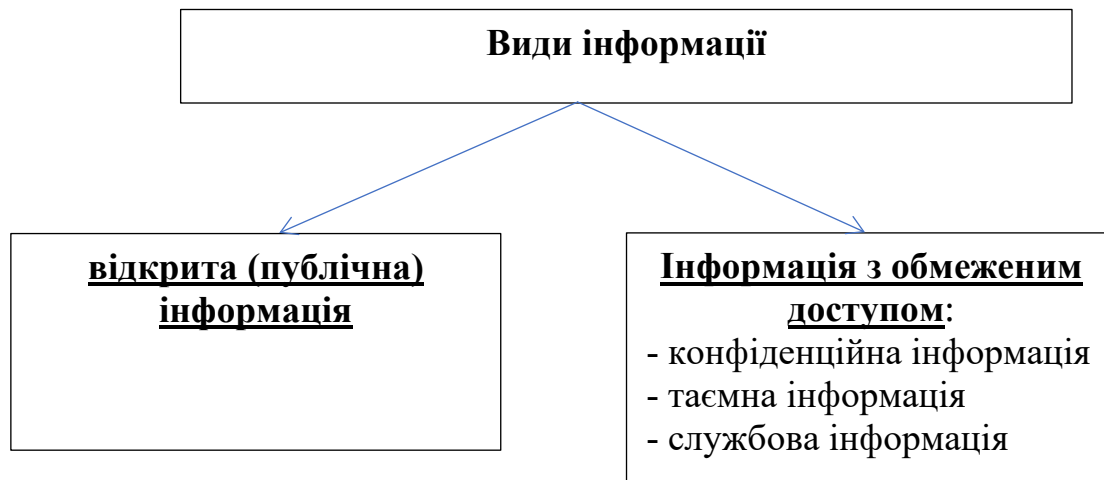

Рис. 1. Класифікація інформації в залежності від джерела та способу отримання

Складено на основі [9,11].

Конфіденційна інформація – це інформація, доступ до якої, крім випадків, визначених законом, обмежено фізичною або юридичною особою, за винятком органів влади. Ця інформація може бути передана на їхній розсуд, дотримуючись умов, які вони встановлюють та в інших випадках, які визначено законом;

Таємна інформація – це інформація згідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації», яка включає відомості, які віднесені до категорії таємних і доступ до яких обмежено законом, розголошення яких може завдати шкоди окремим особам, суспільству чи державі [11].

Службова інформація – це інформація, яка характеризується обмеженим доступом щодо їх отримання та передбачає спеціальну процедуру її надання іншій особі, має обмежені можливості щодо її отримання [11].

Ми пропонуємо виділити ще такий вид інформації як офіційна інформація, зміст якої полягає у тому, що вона міститься у внутрішніх документах органів влади, пов'язана з розробкою інституційних стратегій або виконанням функцій контролю та нагляду державні органи, процеси прийняття рішень та діяльність, що передують громадському обговоренню та/або прийняттю рішень. Сюди також входить інформація, зібрана під час слідчих або контррозвідувальних операцій у сфері національної оборони, яка не відноситься до державної таємниці.

Згідно Закону України «Про доступ до публічної інформації» інформація з обмеженим доступом має надаватися розпорядником інформації, якщо він правомірно оприлюднив її раніше [11]. Головне пам'ятати, що обмеженню доступу підлягає саме інформація, а не документ. Якщо документ містить інформацію з обмеженим доступом, для ознайомлення надається інформація, доступ до якої обмежений.

Створення державних органів та надання їм необхідних повноважень щодо створення умов для отримання інформації учасниками інформаційних відносин є складовою організаційної (інституційної) основи забезпечення доступу до інформації. Усі органи державної влади, насамперед через обов'язок оприлюднювати інформацію про свою діяльність, несуть відповідальність за забезпечення доступу до інформації [9]. Діяльність громадських організацій, приватних юридичних осіб, громадян щодо створення умов для отримання інформації учасниками інформаційних відносин розглядається як частина системи забезпечення доступу до інформації. Однак ця діяльність відрізняється від організаційної та правової бази для забезпечення доступу, оскільки лише держава має право встановлювати загальнообов'язкові правила в Україні та створювати органи для нагляду за їх належним дотриманням [13].

До системи забезпечення доступу до інформації входять різноманітні елементи, які взаємодіють для гарантування цього права всім учасникам інформаційних відносин. Основу цієї системи становлять державні органи, громадські організації, приватний сектор та самі громадяни (рис 2).

Рис. 2. Елементи системи забезпечення доступу до публічної інформації
Складено на основі [6,9].

Система забезпечення доступу до інформації має на меті встановити баланс між правом громадян на отримання необхідної інформації та

обов'язком держави забезпечувати її відкритість. При цьому важливо захищати конфіденційну та приватну інформацію, яка підлягає особливому правовому захисту [6].

Державні органи відіграють ключову роль у забезпеченні доступу до інформації. Вони створюють організаційну основу, тобто структури та механізми, які дозволяють громадянам і юридичним особам отримувати потрібну інформацію. Це включає впровадження електронних платформ, публікацію відкритих даних, регулярне інформування про свою діяльність та реагування на запити громадян. Крім того, держава встановлює правові норми, які регламентують порядок доступу до інформації, та створює органи, що контролюють їх дотримання.

Громадські організації відіграють підтримуючу роль у цій системі. Вони сприяють підвищенню рівня обізнаності громадян про їхнє право на доступ до інформації, допомагають отримати потрібні дані та контролюють діяльність державних органів. Крім того, такі організації часто виконують роль посередників, захищаючи інтереси громадян у випадках, коли державні органи не дотримуються своїх обов'язків.

Приватні юридичні особи, зокрема компанії, також можуть бути частиною системи забезпечення доступу до інформації. Наприклад, вони публікують дані, які стосуються їхньої суспільно важливої діяльності, такі як інформація про екологічний вплив, соціальні ініціативи чи умови роботи.

Громадяни є активними учасниками цієї системи. Вони мають право запитувати інформацію, користуватися нею для реалізації своїх прав та свобод і контролювати діяльність державних органів [9].

Отже, умови доступу до інформації можуть встановлювати органи державної влади та установи, приватні юридичні особи, громадяни та їх об'єднання. Вони створюють інформаційно-телекомунікаційні системи, надають доступ до Інтернету, видають книги, розвивають інформаційно-довідкові системи. З розвитком інформаційних технологій державні та приватні структури все більше зосереджуються на створенні технічних і телекомунікаційних умов для задоволення інформаційних потреб учасників інформаційної діяльності. Це включає створення електронних інформаційних систем, таких як електронний уряд, і постійне вдосконалення інструментів доступу до інформації, підвищення їх якості та потужності.

Однак інформація, доступна людям, досягла такого рівня, що часто негативно впливає на їх свідомість і здоров'я. **Останнім часом** це питання стало центром уваги державних органів, особливо в Україні. Обсяг і характер інформації, що стає доступною людям сьогодні, настільки великий, що іноді може мати негативний вплив на свідомість і здоров'я. Надмірна кількість інформації, її низька якість або маніпулятивний характер здатні викликати емоційне виснаження, підвищену тривожність та інші психологічні проблеми.

Особливо актуальною ця проблема стала в умовах війни, коли інформаційний простір часто наповнений дезінформацією, пропагандою та панічними настроями. Військові дії значно посилили роль інформації як зброї, яка може впливати на суспільну свідомість, деморалізувати населення або, навпаки, мобілізувати його. Водночас постійний доступ до новин про бойові дії, людські втрати та руйнування викликає хронічний стрес у багатьох громадян.

Ця проблема стала об'єктом особливої уваги державних органів, які в умовах війни намагаються забезпечити інформаційну безпеку та мінімізувати шкоду від негативного інформаційного впливу. В Україні це завдання включає:

1. боротьбу з дезінформацією та пропагандою, а саме створення платформ для перевірки фактів, блокування шкідливого контенту та реагування на інформаційні атаки;
2. всебічне інформування громадян, яке включає регулярне надання достовірних даних про ситуацію в країні, щоб уникнути паніки та недовіри;
3. психологічну підтримку – створення програм для допомоги людям, які страждають від інформаційного перевантаження та стресу;
4. розвиток інформаційної грамотності, а саме навчання громадян розпізнавати фейкові новини, критично оцінювати джерела та фільтрувати інформацію.

В умовах війни доступ до правдивої та якісної інформації є не лише питанням реалізації прав громадян, а й виступає елементом національної безпеки, який сприяє стабільності суспільства та зміцненню його опору зовнішнім загрозам.

Враховуючи, що право громадян на доступ у законодавстві України виділено окремою категорією, доцільно визначити такі механізми: нагляд за реалізацією цього права; порядок оскарження рішень та дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських формувань, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності щодо доступу до інформації; притягнення посадових осіб до відповідальності за недотримання чинного законодавства, що регулює відносини у сфері забезпечення доступу до інформації.

Висновки. Доступ до публічної інформації є важливим елементом демократичного управління та основою для забезпечення прав громадян. В умовах сучасних викликів потрібні ефективні механізми регулювання, які враховують інтереси всіх учасників інформаційних відносин. Особливу увагу слід приділяти інформаційній безпеці та захисту прав громадян в умовах військових конфліктів.

Подальші дослідження мають зосередитися на вдосконаленні нормативно-правової бази, розвитку технологій доступу до інформації та забезпеченні балансу між відкритістю і захистом конфіденційної інформації.

Література

1. Березовська І. Актуальні питання доступу громадян до публічної інформації та проблеми застосування Закону України «Про доступ до публічної інформації». Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2016. № 855. С.26-31. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5626/vnulpurn20168556.pdf>.
2. Ващук-Огданська О. Обмеження доступу до публічної інформації під час війни: про що говорить судова практика?. 2023. Доступ до правди. URL: <https://cedem.org.ua/analytics/dostupu-sudova-praktyka/>.
3. Доступ до інформації та електронне урядування / Автори-упорядники М.С. Демкова, М.В. Фігель. – К.: Факт, 2004. – 336 с.
4. Конституція України від 28.06.1996 р. (станом на 01.01.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
5. Кабанов О.М., Олексіюк Т.О. Доступ до публічної інформації для державних службовців і службовців органів місцевого самоврядування: навчально-методичний посібник для тренерів; за заг. ред. Алюшиної Н.О. та Лубінця Д.В.– Київ: ВАІТЕ, 2023. – 144 с.
6. Кульчій І.О. Баланс між доступом до публічної інформації та захистом персональних даних в контексті реалізації повноважень органів державної влади в Україні. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2017 № 7. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1093>.
7. Марущак А. Визначення поняття «доступ до інформації». Правова інформатика. 2006. № 3 (11). С. 69-74. URL: <https://ippi.org.ua/sites/default/files/06mapdi.pdf>.
8. Несторенко О., Северин О. Право на доступ до інформації : теорія і практика. – Х. : Права людини, 2008. – 348 с.
9. Олексіюк Т. Доступ до публічної інформації в Україні. Досягнення та виклики від прийняття закону до сьогодні. Матеріал підготовлений в рамках проекту «Права людини для України», який виконується Програмою розвитку ООН в Україні та фінансується Міністерством закордонних справ Данії протягом 2019-2023 рр. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/ATI_Uk.pdf.
10. Про інформацію: Закон України від 5.11.2024 № 2657-XII, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
11. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 08.10.2023 № 2939-VI, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.
12. Шинкар Т.І. Право на доступ до публічної інформації: правове забезпечення та проблеми імплементації в Україні. Актуальні проблеми держави і права. 2020. Вип. №85. С. 247-254. DOI <https://doi.org/10.32837/apdp.v0i85.1876>.
13. Arrieta-López, M., Linero-Racines, R. M., Sánchez-Montero, E., & Carrasquilla-Díaz, L. P.. Legal and neuropsychological aspects of cyberbullying in the field of ICT in Colombia. Opcion. 2019. 35(89-2).Pp/ 985-1022.
14. Digay, D., Nurmukhankyzy, D., Alzhankulova, S., Zhumagulov, T., & Kamidenova, K. (2024). Ensuring the Right of Access to Information Due to the Need to Increase the Level of Information Security and Protect Public Interests. *Journal of Lifestyle and SDGs Review*. 2024. Vol.5(2), e04036. DOI: <https://doi.org/10.47172/2965-730X.SDGsReview.v5.n02.pe04036>.

References

1. Berezovska, I. (2016) Aktual'ni pytannya dostupu hromadyan do publichnoyi informatsiyi ta problemy zastosuvannya Zakonu Ukrainy «Pro dostup do publichnoyi informatsiyi» [Current issues of citizens' access to public information and problems of applying the Law of Ukraine "On Access to Public Information"]. Visnyk Natsional'noho universytetu «L'vivs'ka politekhnika», 855, 26-31. Retrieved from: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5626/vnulpurn20168556.pdf> [in Ukrainian].

2. Vashchuk-Ohdans'ka, O. (2023) Obmezhennya dostupu do publichnoyi informatsiyi pid chas viyny: pro shcho hovoryt' sudova praktyka? [Restrictions on access to public information during war: what does judicial practice say?]. Dostup do Pravdi. Retrieved from: <https://cedem.org.ua/analytics/dostupu-sudova-praktyka/> [in Ukrainian].

3. Dostup do informatsiyi ta elektronne uryaduvannya (2004)/ M.S. Demkova, M.V. Fihel'. – Kyiv.: Fakt. [in Ukrainian].

4. Konstytutsiia Ukrainy. (1996). [Constitution of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

5. Kabanov, O.M. and Oleksiyuk, T.O. (2023). Dostup do publichnoyi informatsiyi dlya derzhavnykh sluzhbovtziv i sluzhbovtziv orhaniv mistsevoho samovryaduvannya: navchal'no-metodychnyy posibnyk dlya treneriv Kyiv: VAITE [in Ukrainian].

6. Kul'chii, I.O. (2017) Balans mizh dostupom do publichnoyi informatsiyi ta zakhystom personal'nykh danykh v konteksti realizatsiyi povnovazhen' orhaniv derzhavnoyi vlady v Ukraini [The balance between access to public information and protection of personal data in the context of the exercise of powers of state authorities in Ukraine]. Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok, 7. Retrieved from: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1093> [in Ukrainian].

7. Marushchak, A. (2006) Vyznachennya ponyattya «dostup do informatsiyi» [Definition of the concept of "access to information"]. Pravova informatyka, 3 (11), 69-74. Retrieved from: <https://ippi.org.ua/sites/default/files/06mapdi.pdf> [in Ukrainian].

8. Nestorenko, O. Severyn, O. (2008) Pravo na dostup do informatsiyi : teoriya i praktyka.” Kharkiv. : Prava lyudyny [in Ukrainian].

9. Oleksiyuk, T.(2023). Dostup do publichnoyi informatsiyi v Ukraini. Dosyahnennya ta vyklyky vid pryynyattya zakonu do s'ohodni. Retrieved from: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/ATI_Uk.pdf [in Ukrainian].

10. Pro informatsiyu: Zakon Ukrainy vid 5.11.2024 № 2657-XII [For information: Law of Ukraine from 5.11.2024 No. 2657-]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94/2021#n13> [in Ukrainian].

11. Pro dostup do publichnoyi informatsiyi: Zakon Ukrainy vid 08.10.2023 № 2939-VI [On access to public information: Law of Ukraine from 08.10.2023 No. 2939-VI]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> [in Ukrainian].

12. Shynkar, T.I. (2020) Pravo na dostup do publichnoyi informatsiyi: pravove zabezpechennya ta problemy implementatsiyi v Ukraini [The right to access public information: legal support and implementation problems in Ukraine]. Aktual'ni problemy derzhavy i prava, 85, 247-254. Retrieved from: <https://doi.org/10.32837/apdp.v0i85.1876> [in Ukrainian]

13. Arrieta-López, M., Linero-Racines, R. M., Sánchez-Montero, E., & Carrasquilla-Díaz, L. P. (2019). Legal and neuropsychological aspects of cyberbullying in the field of ICT in Colombia. Opcion. 35(89-2), 985-1022 [in English].

14. Digay, D., Nurmukhankyzy, D., Alzhankulova, S., Zhumagulov, T., & Kamidenova, K. (2024). Ensuring the Right of Access to Information Due to the Need to Increase the Level of Information Security and Protect Public Interests. *Journal of Lifestyle and SDGs Review*, 5(2), e04036. Retrieved from: <https://doi.org/10.47172/2965-730X.SDGsReview.v5.n02.pe04036> [in English].